

Bemærkninger til forslaget

Island er det eneste land i verden, hvor dansk er første fremmedsprog i skolen. Det danske sprog har imidlertid længe været under pres, aktualiseret af Altingets revision af den islandske folkeskolelov. Reformforslaget blev vedtaget af Altinget i foråret og kom ikke til at berøre det danske sprogs stilling i Island. Fra flere sider har der imidlertid været rejst krav om at opgive dansk som første fremmedsprog i grundskolen og i stedet prioritere engelskundervisningen. Argumentet er bl.a., at de unge i Island har mere brug for engelsk i hverdagen end dansk. Underholdningsbranchen og de elektroniske medier bombarderer navnlig de unge med angelsaksisk. Spørgsmålet om, hvorvidt dansk skal fastholdes som første fremmedsprog, er naturligvis alene et anliggende for den islandske regering og Altinget. Fra mange dele af det islandske samfund har der imidlertid været givet udtryk for et ønske om at fastholde danskundervisningen.

Islands præsident Vigdís Finnbogadóttir udtalte således for nylig til tidsskriftet *Nyt fra Island* (udgivet af Dansk-Islandsk Samfund, nr. 1, 1995) et ønske om, at man ikke slækker på danskundervisningen i de islandske skoler, men tværtimod styrker den. »Det danske sprog er nøglen til Islands identitet som nordisk land,« fastslog den islandske præsident. Præsident Vigdís Finnbogadóttir fortsatte: »Mit udgangspunkt er, at Island er et nordisk land, og det er vigtigt, at børnene så tidligt som muligt får det at vide, og at de lærer dansk. Vi skal løfte det nordiske i ungdommens tanker. Vi må fjerne den despekt for det nordiske, som findes i nogle kredse her i landet. I entusiasmen for den øvrige verden glemmer man de nordiske værdier, som vort lands historie og kultur bygger på.«

I samme tidsskrift fastslog lektor i dansk ved Háskóli Íslands, Aldís Sigurðardóttir i en artikel følgende: »De gange, der har været afholdt danske eller nordiske arrangementer, har det vist sig, at man naturligvis interesserer sig for det nordiske. Men ligesom ilden og kærligheden ikke kan leve uden næring, kan interessen for det nordiske ikke leve uden tilførsel af ny næring. Alle initiativer bør følges op af flere, ikke blot stå som enkeltbegivenheder.

Der er blandt eleverne en tendens til at sige, at de foretrækker norsk eller svensk – især det sidste – frem for dansk, fordi det er nemmere, tror de. Der er mange, der mener, at svensk udtale er lettere at tilegne sig end dansk, og de mener, at det er årsagen til det danske sprogs upopularitet i befolkningen. Der er andre, der siger, at undervisningen i skolerne er for kedelig, materialet for uinteressant og gammelt, og lærerne er for uengagerede og dårligt uddannede. Det er en kendsgerning, at det ofte går ud over begynderundervisningen i dansk, hvis der skal inddrages timer til andre aktiviteter. Eleverne får to timers danskundervisning de første to år, i 5. og 6. klasse, tre timer om ugen i 7. og 8. klasse og fire timer om ugen i 9. klasse.

Det totale antal timer for engelsk er det samme som for dansk, men undervisningen starter et år senere, i 6. klasse. I de videregående skoler ser tallene for engelsk og dansk imidlertid helt anderledes ud.

Der undervises i dansk i tre timer om ugen i to år på alle linjer, undtagen sproglinjen, hvor man har fire timer om ugen. Ugetimetallet ligger således på seks til otte timer i dansk gennem det videregående uddannelsesforløb, mens tallet for engelsk ligger på tolv timer og for de sproglige linjer på tyve timer! Endvidere undervises der i engelsk på alle årgange på de videregående skoler, hvorimod der kun er tale om to år i dansk.

Hvis undervisningen i dansk skal styrkes blandt de islandske computer- og videointeresserede børn, skal der inddrages andre og mere moderne metoder i undervisningen.«

Fra dansk side kan der naturligvis gøres meget for at styrke det danske sprogs rolle i Island. Noget har gennem årene været gjort – men ikke tilstrækkeligt. I august 1994 omtalte islandske medier en meningsmåling, som klart viste, at 70 pct. af de adspurgte ville foretrække, at engelsk blev første fremmedsprog i stedet for som nu dansk. Det er indlysende, at muligheden for at vende tendensen bort fra den angelsaksiske kulturpåvirkning ikke er realistisk. På den anden side har Danmark en klar forpligtelse til at øge de tilbud, der i dag gælder på det undervisningsmæssige og kulturelle område i forbindelse med udbredelsen af